

PARASITER CRYPTOSPORIDIUM SPP

MEDICINSK BAKGRUND

Hos immunkompetenta individer orsakar *Cryptosporidium* en självläkande sjukdom med vattentunn diarré, vanligtvis utan blod. Inkubationstiden är 2 till 20 dagar och i sjukdomsbilden kan även kräkning, viktninskning, magkramp, muskelvärk och feber ingå. I genomsnitt varar symtomen i ett par veckor. *Cryptosporidium* är också en vanlig orsak till diarré hos små barn i utvecklingsländer, ofta associerad med malnutrition. Hos aidspatienter kan *Cryptosporidium* orsaka en allvarlig koleralik sjukdom som kräver intravenös rehydrering. Patienter med låga CD4 tal riskerar att utveckla kronisk kryptosporidios. Även respiratorisk kryptosporidios samt kolecystit och pankreatit associerad med *Cryptosporidium* har beskrivits hos aidspatienter. Asymtomatiska och lindriga fall av kryptosporidios finns beskrivna i alla patientgrupper.

Cryptosporidium är en intracellulär protozo som sedan den under 80-talet blev känd som humanpatogen hos immunsupprimerade AIDS-patienter beskrivits i samband med turistdiarré, vattenburna utbrott och utbrott på daghem etc. Den orsakar diarré hos kalvar, och finns hos flera olika djurarter. Ett flertal olika arter av *Cryptosporidium* finns beskrivna varav främst två, *Cryptosporidium hominis* och *Cryptosporidium parvum*, är förknippade med infektion hos människa. *C. hominis* infekterar så gott som uteslutande människor medan *C. parvum* kan infektera de flesta däggdjur. En tredje art, *Cryptosporidium meleagridis*, har på senare år diagnostiserats framför allt hos resenärer som varit i Asien. Även andra arter kan infektera människa. Människor och djur blir smittade via intag av infektiösa oocystor, som i tunntarmen frigör sporozoitformen, som invaderar enterocyterna längs tarmväggen. Parasiten etablerar snabbt en intracellulär nisch som är unik för *Cryptosporidium*, och utsöndrar både tunnväggiga oocystor, som kan leda till autoinfektion, och tjockväggiga oocystor. Dessa är mycket motståndskraftiga mot olika desinfektionsmedel och kan överleva i klorerat dricksvatten. De vanligaste smittvägarna är via kontakt med infekterade djur, vanligen kalvar eller lamm, person till person smitta eller via infekterat vatten eller föda. *Cryptosporidium* förekommer globalt, men är vanligast i områden med dålig omgivningshygien.

METOD/ANALYSPRINCIP

Se respektive metod;

[Parasiter Cryptosporidium, Cyclospora och Cystoisospora oocystor i faeces - Mikroskopi](#)

[Parasiter Tarmprotozoer DNA-påvisning](#)

SVAR/TOLKNING

Se respektive metod;

[Parasiter Cryptosporidium, Cyclospora och Cystoisospora oocystor i faeces - Mikroskopi](#)

[Parasiter Tarmprotozoer DNA-påvisning](#)

REFERENSER

Referensmetodikportalen, Parasitologisk diagnostik (webbsida 2015-02-16) <http://referensmetodik.folkhalsomyndigheten.se>

Smittskyddsblad (webbsida 2014-02-16)

<http://www.skane.se/sv/Webbplatser/Smittskydd-Skane-samlingsnod/Valkommen-till-Smittskydd-Skane/VardgivareSamarbetspartners/Sjukdomar1/>